

http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/index.htm

Sankce

Poslední aktualizace: 15.9.2009

Obsah:

Přehled

- 1. Jaké cíle EU sleduje uplatňováním sankcí či omezujících opatření?**
- 2. Jaké druhy sankcí či omezujících opatření EU uplatňuje?**
 - 2.1. Zbrojní embarga**
 - 2.2. Hospodářské a finanční sankce**
 - 2.3. Omezení vstupu (víza nebo zákaz vstupu)**
- 3. Cílené sankce EU jako nástroj boje proti terorismu**
- 4. Jakými zásadami se řídí politika EU v oblasti sankcí nebo omezujících opatření?**
- 5. Hlavní dokumenty týkající se sankcí EU**
- 6. Z jakých právních základů sankce EU vychází?**
- 7. Jakým postupem se přijímají právní nástroje, kterými se provádějí omezující opatření?**
- 8. Jak se omezující opatření provádějí, prosazují a sledují?**
- 9. Jaká je úloha Komise?**
- 10. Vybrané studie**
- 11. Vybrané nástroje sledující cíle SZBP**
- 12. Další užitečné odkazy**
- 13. Kontaktujte nás**

Přehled

V rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) uplatňuje EU omezující opatření v zájmu dosažení cílů SZBP stanovených ve Smlouvě o Evropské unii (viz zejména článek 11).

Uplatňování sankcí či omezujících opatření (tyto dva termíny jsou dále používány jako synonyma) ze strany EU je v posledních letech častým jevem, ať se jedná o vlastní opatření EU, nebo o provádění závazných rezolucí Rady bezpečnosti OSN. Sankce jsou nástroje diplomatické nebo hospodářské povahy, jejichž účelem je dosažení změny v činnostech nebo politikách porušujících mezinárodní právo či lidská práva nebo politikách nerespektujících právní stát či demokratické zásady.

Omezující opatření EU mohou být uvalena na vlády třetích zemí, ale i na nestátní subjekty a jednotlivce (např. na teroristické skupiny a teroristy). Mohou zahrnovat zbrojní embarga, další konkrétní či obecná obchodní omezení (zákazy dovozu a vývozu), finanční omezení, omezení vstupu (víza nebo zákazy vstupu) a případně další opatření.

Tyto stránky nabízejí přehled omezujících opatření přijatých v rámci SZBP platných v současné době.

Najdete na nich též konsolidovaný seznam obsahující jména a identifikační údaje všech osob, skupin a subjektů podléhajících finančním omezením.

Následující text rovněž popisuje cíle a zásady politiky EU v oblasti omezujících opatření a vysvětluje postupy, jimiž se omezující opatření v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky přijímají.

1. Jaké cíle EU sleduje uplatňováním sankcí či omezujících opatření?

Evropská unie uplatňuje sankce či omezující opatření v zájmu dosažení cílů společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) stanovených v článku 11 Smlouvy o Evropské unii, kterými je:

- zabezpečit společné hodnoty, základní zájmy, nezávislost a celistvost unie v souladu se zásadami Charty OSN;
- posilovat bezpečnost unie ve všech formách;
- zachovávat mír a posilovat mezinárodní bezpečnost v souladu se zásadami Charty OSN, jakož i se zásadami Helsinského závěrečného aktu a cíli Pařížské charty, včetně těch, které se vztahují na vnější hranice;
- podporovat mezinárodní spolupráci;
- rozvíjet a upevňovat demokracii a právní stát, jakož i dodržování lidských práv a základních svobod.

Obecné prohlášení o politice EU lze nalézt v dokumentu Základní zásady používání omezujících opatření (sankcí) (dokument Rady 10198/1/04).

Prostřednictvím rámce SZBP provádí 27 členských států EU sankce uvalené Radou bezpečnosti OSN na základě kapitoly VII Charty OSN. Charta OSN svěřuje Radě bezpečnosti pravomoc rozhodovat o omezujících opatřeních nutných k udržení či obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti, dojde-li k ohrožení míru, k porušení míru nebo k útočnému činu, přičemž tato rozhodnutí jsou závazná pro všechny členy OSN. Při provádění rezolucí Rady bezpečnosti OSN se EU drží podmínek stanovených těmito rezolucemi, avšak může též rozhodnout o uplatnění dalších omezujících opatření. EU provádí omezující opatření OSN co nejdříve.

2. Jaké druhy sankcí či omezujících opatření EU uplatňuje?

EU může uložit celou řadu omezujících opatření. Při rozhodování o druhu omezujících opatření je důležité zvážit, které opatření nebo který soubor opatření je nejvhodnější k dosažení požadovaného výsledku. Jedná se například o:

- o diplomatické sankce (vyhoštění diplomatů, přerušení diplomatických styků, pozastavení oficiálních návštěv);
- o pozastavení spolupráce se třetí zemí;
- o bojkot sportovních a kulturních akcí;

- o obchodní sankce (všeobecné nebo zvláštní obchodní sankce, zbrojní embarga);
- o finanční sankce (zmrazení finančních prostředků nebo hospodářských zdrojů, zákaz finančních transakcí, omezení vývozních úvěrů nebo investic);
- o zákaz letů a
- o omezení vstupu.

Omezující opatření EU mohou být uvalena na vlády třetích zemí, ale i na nestátní subjekty a jednotlivce (např. na teroristické skupiny a teroristy). Vlastní sankce EU ovšem nelze uvalit na jednotlivce nebo subjekty bez zahraničněpolitické dimenze. V případech, kdy jsou uplatňována cílená omezující opatření (někdy nazývaná „chytré sankce“) zaměřená na konkrétní jednotlivce či subjekty, jsou nutná jasná a konkrétnímu případu přizpůsobená kritéria pro stanovování toho, kdo má být na seznam zařazen a kdo z něj má být vypuštěn.

Jak je uvedeno v bodě 1 výše, Rada bezpečnosti OSN může po všech členských státech OSN požadovat provedení přijatých opatření, vyjma užití ozbrojené síly. Podle článku 41 Charty OSN mohou tato opatření zahrnovat úplné nebo částečné přerušení hospodářských styků a železničních, námořních, leteckých, poštovních, telegrafních, rádiových a jiných spojů, jakož i přerušení diplomatických styků.

EU stejně jako Rada bezpečnosti OSN v posledních letech uplatňuje převážně omezující opatření ve formě zbrojních embarg, hospodářských a finančních omezení a omezení vstupu.

Rada EU schválila Pokyny k provádění a vyhodnocování omezujících opatření (sankcí) v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU, jež poskytují obecný návod a obsahují vzorové znění a běžné definice, které mohou být použity v právních nástrojích provádějících omezující opatření.

2.1. Zbrojní embarga

Zbrojní embarga lze použít za účelem zastavení přísunu zbraní a vojenského materiálu do oblastí konfliktů nebo režimům, u nichž je pravděpodobné, že by je použily k vnitřní represi nebo k útoku na cizí zemi. Právní nástroje SZBP, kterými se uvalují zbrojní embarga, proto obvykle obsahují:

- o zákaz prodeje, dodávek, převodu nebo vývozu zbraní a souvisejícího materiálu všech typů včetně zbraní a střeliva, vojenských vozidel a vojenského vybavení, polovojenského vybavení a náhradních dílů;
- o zákaz poskytování finančních prostředků a finanční pomoci a technické pomoci, zprostředkovatelských a jiných služeb souvisejících s vojenskou činností a s poskytováním, výrobou, údržbou a užíváním zbraní a souvisejícího materiálu všech typů.

Zbrojní embarga se vztahují přinejmenším na zboží uvedené na společném seznamu vojenského materiálu, který byl naposledy aktualizován 10. března 2008. Obvykle je

doplňuje zákaz poskytování finančních prostředků a finanční a technické pomoci v souvisejících oblastech. Embargo lze uplatnit též na vybavení, které by mohlo být použito k vnitřní represii.

Z těchto zákazů obvykle existují určité omezené výjimky, zejména v případě nesmrtícího vybavení určeného například pro tyto účely:

- o humanitární pomoc nebo ochrana;
- o programy budování institucí nebo operace pro řešení krizí (zejména akce OSN a EU, ale též akce jiných významných regionálních a subregionálních organizací, např. Africké unie);
- o odminování.

Tyto výjimky obvykle podléhají předchozímu souhlasu příslušného orgánu nebo oznámení tomuto orgánu (a v případě zbrojních embarg OSN také předchozímu souhlasu příslušného výboru pro sankce Rady bezpečnosti nebo oznámení tomuto výboru).

Časté jsou výjimky pro ochranné vybavení, včetně neprůstřelných vest a vojenských přileb, dočasně vyvážené zaměstnanci OSN, zaměstnanci EU nebo jejích členských států, novináři, pracovníky humanitárních a rozvojových organizací a doprovodným personálem pouze pro jejich osobní potřebu.

V některých případech lze při zajištění odpovídajících záruk a podmínek povolit rovněž poskytování smrtícího vybavení a související finanční nebo technické pomoci.

2.2. Hospodářské a finanční sankce

Vzhledem k hospodářskému významu EU může být uplatnění hospodářských a finančních sankcí účinným nástrojem. Tyto sankce mohou zahrnovat zákaz vývozu nebo dovozu (obchodní sankce, které se mohou vztahovat na konkrétní produkty, např. na ropu, dřevo nebo diamanty), zákaz poskytování určitých služeb (zprostředkovatelských a finančních služeb, technické pomoci), zákaz letů, zákaz investic, plateb a pohybu kapitálu nebo odnětí celních preferencí. Rozsáhlá hospodářská nebo finanční omezení však mohou mít neúměrně velké hospodářské a humanitární dopady.

Hospodářská a finanční omezující opatření včetně cílených finančních sankcí musí uplatňovat všechny osoby a subjekty podnikající v EU včetně státních příslušníků nečlenských zemí EU, jakož i státní příslušníci zemí EU a subjekty zapsané nebo zřízené podle právních předpisů některého členského státu EU podnikající mimo území EU.

Cílené („chytré“) finanční sankce

EU často uvaluje cílené finanční sankce, které je možné zacílit na konkrétní osoby, skupiny a subjekty odpovědné za nežádoucí politiku či jednání. Tyto sankce zahrnují jak povinnost zmrazit veškeré finanční prostředky a hospodářské zdroje dotčených osob a subjektů, tak zákaz přímo či nepřímo poskytovat finanční prostředky nebo hospodářské zdroje těmto osobám a subjektům nebo v jejich prospěch.

Na základě zvláštních podmínek a postupů je možné stanovit výjimky (např. pro finanční prostředky nutné k pokrytí základních výdajů, jako jsou úhrady za potraviny, nájem či hypotéku, léky a lékařskou péči).

Unie vypracovala a aktualizovala dokument Osvědčené postupy EU pro účinné provádění omezujících opatření, který obsahuje praktický návod a doporučení k otázkám týkajícím se provádění finančních sankcí.

2.3. Omezení vstupu (víza nebo zákaz vstupu)

V souladu s cíli uvedenými v bodě 1 výše lze státním příslušníkům třetích zemí zakázat vstup do EU. Členské státy jsou v takovém případě vyzvány k přijetí veškerých nezbytných opatření, aby zabránily vstupu osob uvedených na seznamu na jejich území nebo tranzitu těchto osob přes jejich území.

Právní nástroj, kterým se stanoví tato omezení, obvykle umožňuje výjimky z uplatňování víz nebo zákazu vstupu na základě humanitárních a jiných důvodů nebo kvůli povinnostem členského státu podle mezinárodního práva. Omezení vstupu nezavazují členský stát k odmítnutí vstupu na své území vlastním státním příslušníkům.

3. Cílené sankce EU jako nástroj boje proti terorismu

EU uplatňuje sankce v souladu s rezolucemi Rady bezpečnosti OSN č. 1267 a 1373. Uplatňuje opatření proti osobám, skupinám a subjektům uvedeným na seznamu „osob, skupin a subjektů zapojených do teroristických činů“, jenž je obsažen v nejnovějším společném postoji, kterým se mění společný postoj 2001/931/SZBP. Na osoby, skupiny a subjekty označené hvězdičkou se neuplatňují finanční sankce podle nařízení Společenství (avšak mohou se na ně uplatňovat sankce členských států); ostatní podléhají finančním sankcím podle nařízení Rady č. 2580/2001.

Rada EU vypracovala informační přehled „Seznam EU uvádějící osoby, skupiny a subjekty podléhající zvláštním opatřením k boji proti terorismu“. Návrhy na zařazení na tento seznam a vyřazení z něj posuzuje pracovní skupina pro provádění společného postoje 2001/931/SZBP („CP 931 WP“), jejíž mandát a pracovní postupy jsou stanoveny v dokumentu Rady 10826/1/07 REV 1.

Unie rovněž provádí sankce OSN proti síti al-Káida a hnutí Tálibán.

4. Jakými zásadami se řídí politika EU v oblasti sankcí nebo omezujících opatření?

Obecně platí, že sankce by měly být co nejpřesněji zacíleny na osoby a subjekty odpovědné za nežádoucí politiku a jednání, aby byly minimalizovány nepříznivé dopady na ostatní.

Uvalení a uplatňování omezujících opatření musí být vždy v souladu s mezinárodním právem. Musí ctít lidská práva a základní svobody, zejména právo na spravedlivý proces a právo na účinnou právní ochranu. Uložená opatření musí být vždy přiměřená svému

cíli. Cílené sankce stanoví odpovídající výjimky s ohledem na základní lidské potřeby dotčených osob.

Omezující opatření by měla rovněž ctít mezinárodní závazky Evropského společenství a jeho členských států, zejména dohody WTO. EU proto přistupuje k používání hospodářských a finančních sankcí obezřetně jako k výjimkám ze zásad společného trhu založeného na volném pohybu kapitálu a liberalizaci obchodu. Před uvalením sankcí může být nutné uplatnit ustanovení o pozastavení platných dohod s třetími zeměmi nebo může být nutné tyto dohody vypovědět.

EU nepřijímá právní nástroje, které by se uplatňovaly mimo území členských států v rozporu s mezinárodním právem.

Dalším základním prvkem omezujících opatření EU je buď ustanovení o ukončení platnosti, nebo ustanovení o přezkumu, která mají zajistit zrušení či přizpůsobení omezujících opatření na základě vývoje situace. Všechna vlastní opatření EU jsou průběžně přezkoumávána.

5. Hlavní dokumenty

Platné společné postoje a nařízení, kterými se uvalují a provádějí sankce nebo omezující opatření v rámci SZBP

Všechny právní nástroje SZBP a nařízení o sankcích se zveřejňují v Úředním věstníku v úředních jazycích EU.

Základní zásady používání omezujících opatření

Současně s přijetím pokynů k provádění a vyhodnocování sankcí z roku 2003 (viz níže) Rada též požádala generálního tajemníka/vysokého představitele, aby společně s Komisí vypracoval politický rámec pro účinnější používání sankcí. Dne 7. června 2004 pak Rada přijala výsledný dokument se základními zásadami (dokument Rady 10198/1/04 REV 1), v němž představuje svůj pohled na sankce a na to, jak a kdy je používat.

Pokyny k provádění a vyhodnocování omezujících opatření (sankcí) v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU

V roce 2003 provedla Rada analýzu svých postupů a politiky v oblasti sankcí, jejímž výsledkem bylo přijetí pokynů k provádění a vyhodnocování sankcí dne 8. prosince 2003 (dokument Rady 15579/03). Dne 2. prosince 2005 přijala Rada aktualizaci těchto pokynů (dokument Rady 15114/05). Tyto pokyny obsahují návod pro vypracovávání, provádění a sledování omezujících opatření v rámci SZBP a také vzorové znění pro přípravu právních nástrojů SZBP.

Osvědčené postupy EU pro účinné provádění omezujících opatření

V prosinci 2004 schválila Rada dokument o konkrétních otázkách týkajících se finančních sankcí zaměřených na teroristické skupiny ([dokument Rady 13851/4/04 REV 4](#)). Tento dokument byl aktualizován v prosinci 2005, přičemž nová verze se zabývala jak zařazováním na seznam, tak uplatňováním finančních sankcí ([dokument Rady 15115/05](#) a [oprava \(pouze v EN\)](#)). Další aktualizace schválila Rada 14. června 2006 ([dokument Rady 10533/06](#) a [COR 1](#)) a 9. července 2007 ([dokument Rady 11679/07](#)). Předpokládá se, že tento dokument bude dále rozpracováván tak, jak bude Rada posuzovat další doporučení a osvědčené postupy týkající se všech stránek uplatňování sankcí.

Mandát a pracovní postupy pracovní skupiny CP 931 WP (seznam osob, skupin a subjektů zapojených do teroristických činů)

Mandát a pracovní postupy pracovní skupiny pro provádění společného postoje 2001/931/SZBP („CP 931 WP“), která posuzuje návrhy na zařazení na uvedený seznam a vyřazení z něj, jsou stanoveny v [dokumentu Rady 10826/1/07 REV 1](#).

K dispozici je [informační přehled](#), který podrobněji vysvětluje používání seznamu a popisuje postup přijímání rozhodnutí, oznamování zařazení na seznam dotčeným osobám, pravidelný přezkum seznamu a možnosti osob zařazených na seznam rozhodnutí napadnout nebo požádat o přístup k zmrazeným prostředkům.

Doporučení týkající se autonomních sankcí EU pro jednotlivé země nebo sankcí EU doplňujících sankce OSN ([dokumenty Rady 7697/07](#) a [11054/07](#))

V dubnu 2007 přijala Rada soubor doporučení týkajících se autonomních sankcí EU pro jednotlivé země nebo doplňujících sankcí EU k sankcím OSN. Tato doporučení se konkrétně týkají povinnosti odůvodnit zařazení na seznam, postupu pro oznámení zařazení dotčeným osobám, skupinám a subjektům, postupu pro informování těchto osob, skupin a subjektů o jejich právu vyjádřit se a o postupu podávání žádostí o vyřazení ze seznamu a také potřeby podrobných informací umožňujících jednoznačnou identifikaci cílených osob, skupin a subjektů ([Council document 7697/07](#)).

V červnu 2007 pak byl schválen soubor praktických doporučení, pokud jde o zařazování osob, skupin a subjektů na seznam v souvislosti s těmito sankcemi a jejich vyřazování z něj ([dokument Rady 11054/07](#)).

6. Z jakých právních základů sankce EU vychází?

Právní základ sankcí závisí na přesné povaze omezujících opatření a na oblastech či cílových osobách a subjektech, na něž se vztahují. Jestliže je třeba činnost na úrovni Společenství, je nutné přijmout společný postoj podle článku 15 Smlouvy o Evropské unii. Vzhledem k tomu, že se jedná o nástroj SZBP, vyžaduje přijetí nového společného postoje jednomyslné rozhodnutí členských států EU v Radě.

Pokud společný postoj stanoví omezení nebo přerušení hospodářských vztahů s třetí zemí, tj. uvalí hospodářské a finanční sankce, řídí se provádění na úrovni Společenství článkem 301, a jsou-li uložena finanční omezení, článkem 60 Smlouvy o založení Evropského společenství. V těchto případech předloží Komise návrh nařízení Rady, o němž Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.

Pokud jsou omezující opatření zaměřena na osoby, skupiny a subjekty, které nejsou přímo spojeny s režimem třetí země, použijí se články 60, 301 a 308 Smlouvy o založení Evropského společenství. V takovém případě vyžaduje přijetí nařízení jednomyslnost v Radě a předchozí konzultaci s Evropským parlamentem.

V některých případech může být též možné uplatnit určitá omezující opatření na základě právního nástroje SZBP a již existujícího nařízení, např. embargo uvalené na diamanty z Pobřeží slonoviny bylo uplatněno na základě nařízení č. 2368/2002, které upravuje obchod EU se surovými diamanty v souladu s pravidly přijatými v rámci tzv. kimberleyského procesu.

Nařízení Rady, kterými se uvalují sankce, a související rozhodnutí Rady a nařízení Komise jsou součástí práva Společenství. V souladu se zavedenou judikaturou má právo Společenství přednost před právními předpisy členských států, které jsou s ním v rozporu. Nařízení Rady a Komise jsou přímo použitelná a mají přímý účinek v členských státech, což znamená, že zakládají práva a povinnosti všech, na něž se vztahují (včetně občanů EU a hospodářských subjektů). Za jejich uplatňování a prosazování odpovídají příslušné orgány členských států a Komise.

Některé sankce stanovené ve společných postojích provádějí členské státy, např. zbrojní embargo. Přestože obchod s průmyslovými výrobky spadá do výlučné pravomoci Společenství, podle článku 296 Smlouvy o založení Evropského společenství mohou být embargo na vojenský materiál prováděna vnitrostátními opatřeními členských států. Zbrojní embargo jsou proto běžně uvalována společným postojem a prosazována na základě vnitrostátních právních předpisů o kontrole vývozu (ačkoli zákazy poskytování související finanční a technické pomoci se provádějí nařízením).

Podobně se omezení vstupu (víza nebo zákazy vstupu) stanovená společným postojem prosazují na základě vnitrostátních právních předpisů o vstupu cizích státních příslušníků.

7. Jakým postupem se přijímají právní nástroje, kterými se provádějí omezující opatření?

Nejprve připraví předsednictví, nebo některý z členských států (obvykle s pomocí sekretariátu Rady), anebo Komise návrh společného postoje. Tento návrh posoudí a projednají příslušné pracovní skupiny Rady, obvykle pracovní skupina Rady odpovědná za vztahy s dotčenou třetí zemí a ve všech případech Pracovní skupina radů pro vnější vztahy (RELEX) a Výbor stálých zástupců (COREPER), který postoupí návrh společného postoje Radě ke schválení. Poté, co Rada společný postoj přijme, je jeho znění zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie.

Jestliže společný postoj požaduje provedení některých nebo všech omezujících opatření na úrovni Společenství, předloží Komise Radě návrh nařízení Rady v souladu s články 60 a 301 Smlouvy o založení Evropského společenství. Předtím, než Rada návrh přijme, jej posoudí RELEX a COREPER. Z formálního hlediska by měl být návrh nařízení Rady předložen až po přijetí společného postoje. Z praktických důvodů však Komise obvykle předkládá návrhy nařízení Rady, kterými se provádí omezující opatření, dříve, aby bylo možné projednávat v Radě oba texty současně a pokud možno oba právní nástroje současně přijmout.

8. Jak se omezující opatření provádějí, prosazují a sledují?

Je důležité stanovit omezující opatření tak, aby odpovídala konkrétní situaci dané země nebo osob, avšak tato opatření mohou být účinná pouze tehdy, je-li zajištěno jejich řádné provádění, prosazování a sledování. Pokyny EU k provádění a vyhodnocování sankcí a dokument o osvědčených postupech EU obsahují užitečné návrhy. V závislosti na povaze daného sankčního režimu jsou konkrétní úkoly spojené s prováděním omezujících opatření rozděleny mezi členské státy a Komisi.

Příslušné orgány členských států obvykle odpovídají za:

- o stanovení sankcí za porušení omezujících opatření;
- o udělování výjimek;
- o získávání informací od hospodářských subjektů a spolupráci s nimi (včetně finančních a úvěrových institucí);
- o podávání zpráv o provádění opatření Komisi;
- o případný kontakt s výbory pro sankce Rady bezpečnosti v případě sankcí OSN, pokud jde o konkrétní žádosti o výjimky a vyřazení ze seznamu.

Úloha Komise viz bod 9 níže.

V souladu s pokyny EU k provádění a vyhodnocování sankcí byl vytvořen „útvár pro sankce“ v rámci Pracovní skupiny radů pro vnější vztahy (RELEX), který byl pověřen šířením osvědčených postupů provádění a uplatňování omezujících opatření prostřednictvím výměny informací a zkušeností.

9. Jaká je úloha Komise?

Komise připravuje návrhy nařízení, kterými se uvalují omezující opatření spadající do pravomoci Společenství, a předkládá je Radě ke schválení. Může také předkládat návrhy společných postojů.

Komise byla též zmocněna přijímat určitá prováděcí nařízení, kterými se tyto právní předpisy mění, zejména pokud jde o zveřejňování seznamů osob, skupin a subjektů podléhajících omezujícím opatřením.

V případě všech opatření v oblasti působnosti Společenství musí Komise dohlížet na to, aby členské státy řádně a včas provedly nařízení, kterými se omezující opatření uvalují, (např. přijetím vnitrostátních předpisů o sankcích v případě porušení nařízení osobami či subjekty v jurisdikci Společenství) a aby zajistily uplatňování a prosazování těchto nařízení. Nařízení, kterými se provádí omezující opatření ve Společenství, obvykle obsahují konkrétní povinnost příslušných orgánů členských států podávat zprávy, která slouží jako základ pro tento dohled. Jestliže členský stát nepřijme nezbytné prováděcí předpisy, může s ním Komise zahájit řízení pro porušení Smlouvy v souladu s články 227 a 228 Smlouvy o založení Evropského společenství.

Komise se rovněž účastní zasedání útvaru pro sankce v rámci pracovní skupiny RELEX Rady a přispívá k dokumentům projednávaným v tomto útvaru.

10. Vybrané studie

Poznámka: Následující vybrané odborné práce přinášejí informace o otázkách, kterými se oficiální dokumenty nezabývají. Komise nenesे odpovědnost za obsah těchto prací ani dalších odkazů uvedených níže. Tyto práce a odkazy jsou uvedeny pouze pro informaci. Zahrnutí dokumentu nebo odkazu do tohoto výběru nelze vykládat jako souhlas Komise s jeho obsahem a stejně tak nelze vyvozovat žádné závěry z toho, že určitý dokument nebo odkaz do výběru zahrnut nebyl. Na všechny informace na těchto stránkách se vztahuje důležité právní upozornění.

10.1 Historie politiky EU

Joakim Kreutz analyzuje politiku EU v oblasti sankcí v práci s názvem „Hard Measures by a Soft Power? Sanctions Policy of the European Union“, vydané střediskem Bonn International Centre for Conversion v lednu 2006.

10.2 Cílené/chytré sankce

Řada iniciativ jednotlivých států vyústila ve významná doporučení v oblasti cílených sankcí:

- o <http://www.smartsanctions.ch> (Interlakenský proces, 1998-2001, zaměřený na cílené finanční sankce);
- o <http://www.smartsanctions.de> (Bonnsko-berlínský proces, 2000-2001, zaměřený na zlepšení podoby a provádění zbrojních embarg a sankcí týkajících se cestování a letectví);
- o <http://www.smartsanctions.se> (Stockholmský proces, 2001-2003, zaměřený na zefektivnění cílených sankcí).

Německá, švédská a švýcarská vláda též nechaly vypracovat studii „Strengthening Targeted Sanctions Through Fair and Clear Procedures“, vydanou v březnu 2006 v rámci projektu Watsonova ústavu pro mezinárodní studia (Targeted Sanctions project, Watson Institute for International Studies, Brown University).

Úřad OSN pro právní záležitosti nechal vypracovat studii „Targeted Sanctions and Due Process“, která byla dokončena v březnu 2006.

Na základě zadání Rady Evropy vypracoval profesor Iain Cameron zprávu „The European Convention on Human Rights, Due Process and United Nations Security Council Counter-Terrorism Sanctions“, jež byla vydána v únoru 2006.

11. Vybrané související nástroje

Kontrola vývozu konvenčních zbraní

Vedle zbrojních embarg uplatňují členské státy EU kontroly vývozu vojenského materiálu. V červnu 1998 přijaly „Kodex chování EU pro vývoz zbraní“ s cílem posílit spolupráci a podpořit sblížení postojů v oblasti vývozu konvenčních zbraní v rámci SZBP. Všechny členské státy se zavázaly řídit se kodexem chování při posuzování žádostí o povolení vývozu zboží uvedeného na společném seznamu vojenského materiálu, který byl naposledy aktualizován 10. března 2008. První kritérium se týká dodržování mezinárodních závazků členských států, zejména sankcí vyhlášených Radou bezpečnosti OSN a Společenstvím, dohod o nešíření zbraní a jiných otázkách, jakož i dalších mezinárodních závazků. Kodex rovněž vytvořil mechanismus, pomocí kterého se členské státy vzájemně konzultují a informují, pokud jde o zamítání vývozních licencí. Kodex tak doplňuje vnitrostátní právní předpisy v oblasti kontroly vývozu. Další informace naleznete na stránkách Rady o kontrolách vývozu souvisejících s bezpečností.

Zprostředkování obchodu se zbraněmi

Rada v červnu 2003 přijala společný postoj o kontrole zprostředkování obchodu se zbraněmi (společný postoj Rady 2003/468/SZBP) s cílem regulovat zprostředkování obchodu se zbraněmi, aby se zabránilo obcházení embarg OSN, EU a OBSE na vývoz zbraní. Tento společný postoj stanoví požadavky, které mají být provedeny vnitrostátními právními předpisy, včetně požadavku, aby členské státy přijaly nezbytná opatření ke kontrole provádění zprostředkovatelských činností v rámci své jurisdikce, aby posuzovaly žádosti o licence podle Kodexu chování EU pro vývoz zbraní, aby zavedly systém výměny informací o zprostředkovatelské činnosti a aby stanovily přiměřené sankce k zajištění účinného provádění kontrol.

Zboží dvojího užití

Vývoz zboží, které lze použít jak pro civilní, tak pro vojenské účely (tzv. „zboží dvojího užití“) se řídí nařízením Rady (ES) č. 428/2009 (velký soubor). Další informace a aktualizace týkající se kontroly vývozu zboží dvojího užití najdete na stránkách generálního ředitelství Evropské komise pro obchod.

Obchodování se zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

Nařízení Rady (ES) č. 1236/2005, jež vstoupilo v platnost dne 30. července 2006, stanovilo nové kontroly pro zboží, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. U některého zboží je vývoz z EU či dovoz do EU zakázán, zatímco u jiného zboží je požadována licence.

Obchod se surovými diamanty (kimberlejský proces)

Obchod se surovými diamanty se řídí Kimberlejským systémem certifikace (KPCS), který byl zaveden v roce 2002 s cílem zabránit financování konfliktů obchodem s diamanty. V EU jej provádí nařízení Rady (ES) č. 2368/2002 a Komise v rámci Kimberlejského systému zastupuje unii jako celek. Více informací najdete na příslušné stránce Komise.

Obchod s dřevem (prosazování práva, správa a obchod v oblasti lesnictví (FLEGT))

S cílem zajistit, že bude do EU vpuštěno pouze legálně vytěžené dřevo, zřizuje Komise režim licencí pro dovoz dřeva, který se má provádět na dobrovolném (avšak závazném) základě prostřednictvím řady dohod o partnerství uzavřených se zeměmi produkujícími dřevo. Další informace najdete na stránce GŘ pro rozvoj věnované režimu FLEGT a v nařízení Rady (ES) č. 2173/2005.

Pozastavení pomoci a spolupráce

Vztahy EU s třetími zeměmi se často řídí dvoustrannými dohodami. Příkladem může být dohoda z Cotonou z roku 2000, kterou se řídí vztahy mezi Evropskou unií a africkými, karibskými a tichomořskými státy (AKT). Její článek 96 stanoví možnost přijmout vhodná opatření v případě, že jedna ze stran porušuje požadavky podstatných prvků dohody týkající se dodržování lidských práv, demokratických zásad a právního státu. Další informace o dvoustranných dohodách EU s dalšími zeměmi a regiony najdete na internetových stránkách „EU ve světě“.

Odepření celních preferencí

Celní preference v rámci všeobecného systému preferencí (GSP) a postup a důvody pro jejich odnětí se řídí nařízením Rady (ES) č. 980/2005.

12. Další užitečné odkazy

Oblasti politiky EU

Další informace obecnější povahy najdete na těchto internetových stránkách:

- o stránky Komise o společné zahraniční a bezpečnostní politice (SZBP)
- o stránky Rady o SZBP
- o stránka Komise o boji proti terorismu
- o stránka Rady o boji proti terorismu
- o hlavní dokumenty týkající se boje proti terorismu (Rada)
- o stránky Rady o evropské bezpečnostní a obranné politice (EBOP)
- o stránka Komise o nešíření zbraní a odzbrojení
- o stránky Komise o prosazování lidských práv

Organizace spojených národů

- o rezoluce Rady bezpečnosti OSN
- o informace o jednotlivých výborech pro sankce Rady bezpečnosti
- o neformální pracovní skupina pro obecné otázky týkající se sankcí: Obecná doporučení k zefektivnění sankcí OSN (dokument OSN S/2006/997)

- o zpráva panelu na vysoké úrovni o hrozbách, výzvách a změnách „Bezpečnější svět: naše společná odpovědnost“, prosinec 2004, dokument OSN A/59/565 (viz odstavce 9 a 178 až 182 o sankcích)
- o Příručka pro hodnocení sankcí: Hodnocení humanitárních dopadů sankcí, Meziagenturní stálý výbor OSN, říjen 2004

13. Kontaktujte nás

Naše poštovní adresa je:

European Commission
 Directorate-General External Relations
 Directorate A Crisis Platform and Policy Co-ordination in CFSP
 Unit A2 Crisis Response and Peace Building - Sanctions
 CHAR 12/45
 B – 1049 Brussels
 Belgium

Informace o činnosti Komise v oblasti vnějších vztahů (zahraniční politiky) najdete [zde](#).

Máte-li obecné otázky o Evropské unii, můžete se obrátit na službu Europe Direct. Tato služba vám mimo jiné nabízí bezplatnou telefonní linku 00 800 6 7 8 9 10 11, která funguje v celé EU a ve všech jejích úředních jazycích.

Poslední aktualizace: 15.9.2009